

Onderwerp

Update Interbestuurlijk Programma - Flevoland

Registratienummer

2322783

Datum

31 oktober 2018

Afdeling/Bureau

RE

Kern mededeling:

Medio september is vanuit het IPO een voortgangsrapportage over het Interbestuurlijk Programma (IBP) verstuurd. Deze is aan u aangeboden via de LIS.

Deze mededeling geeft - waar mogelijk - meer Flevolandse kleur aan de inhoudelijke voortgang van het IBP en geeft meer inzicht in het verruimde accres dat als financieel kader voor het IBP wordt gezien.

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Fackeldey, J.A. / Hofstra, H

Mededeling:

Het IBP kent 10 maatschappelijke opgaven, waarvan de provincies via het IPO bij 4 inhoudelijke en 2 overstijgende opgaven betrokken zijn.

Ter kennisname aan PS en

burgerleden

Na de presentatie van het IBP op 14 februari van dit jaar is op een aantal opgaven een voortvarende start gemaakt. Andere opgaven ontwikkelen zich minder snel. Zoals afgesproken in de programmastart van het IBP bepalen de verschillende partners van de opgaven het tempo en proces waarin gezamenlijk vorm wordt gegeven aan de uitwerking van de opgave. Over sommige opgaven is dan ook nog niet veel voortgang te melden.

Hieronder een meer Flevolandse blik op de 4 inhoudelijk maatschappelijke opgaven waar wij bij betrokken zijn. In de bijlage vindt u nogmaals de voortgangsrapportage die via het IPO aan de provincie is gestuurd.

Samen voor het klimaat

In het IBP hebben de overheden afgesproken een meerjarige programmatische nationale aanpak met landsdekkende regionale energiestrategieën (RES) uit te werken. Hierbij nemen de koepels VNG, IPO en UvW het voortouw en werkt het Rijk in partnerschap mee. De eerste stap in de uitwerking van de RES-en is de indeling in regio's. De Flevolandse decentrale overheden (provincie, gemeenten en waterschap) hebben met elkaar afgesproken samen een RES te maken. In de tweede helft van 2018 wordt een samenwerkingsprogramma RES verder in de steigers gezet om o.a. de samenhang tussen de verschillende RES-en te bevorderen. De ontwikkeling van de Flevolandse RES volgt het proces en tijdsplan van het klimaatakkoord.

Toekomstbestendig wonen

Op 23 mei is de Nationale woonagenda gepresenteerd. De woonagenda spitst zich toe op drie onderdelen: het vergroten en versnellen van de woningbouw, het beter benutten van de bestaande voorraad en de betaalbaarheid van het wonen. De medeoverheden hebben de Nationale woonagenda niet getekend, maar een intentieverklaring opgesteld waarin zij aangeven dat de thema's uit de Nationale woonagenda zeer herkenbaar zijn. Inmiddels is een proces opgestart om de uitwerking van het IBP nader vorm te geven. Op 11 oktober is in het IPO Bestuur besloten om de provincies positief te positioneren en een actieve rol te gaan spelen in het woondossier. Om de benodigde versnelling en inzet los te maken heeft het IPO Bestuur besloten het woondossier als strategisch project aan te pakken. Hiertoe is een bestuurlijke kopgroep gevormd die met een interprovinciaal, interdisciplinair team aan de slag gaat.

Regionale economie als versneller

Op 5 juli heeft het IPO samen met het Rijk een ambtelijke werksessie belegd om

samen met de partners uit de regio verder invulling te geven aan het thema regionale economie als versneller. Verschillende thema's zoals circulaire economie, onderwijs-arbeidsmarkt vraagstukken en innovatie stimulering zijn besproken. Ook is met elkaar van gedachten gewisseld welke werkvormen geschikt zijn om als regionale partners en rijk van elkaar te leren rondom dit soort inhoudelijk vraagstukken. Bij alle partijen bestaat de behoefte om van elkaar te leren. Het IPO heeft de oogst van deze werksessie verder uitgewerkt. Op 4 oktober heeft de bestuurlijke adviescommissie Regionale Economie (BAC RE) van het IPO als vervolg op de werksessie de voorkeur uitgesproken om gezamenlijk verder te werken aan de vraagstukken op het gebied van arbeidsmarkt. Een concreteringslag zal in de komende maanden gemaakt worden.

Vitaal platteland

De inhoudelijke uitwerking van het IBP spoor Vitaal Platteland is door de minister van LNV voortvarend aangejaagd. Voor de zomer hebben de verschillende partners de samenwerkingsafspraken ondertekend. Gezamenlijk is gekozen voor 4 thema's:

1. veenweidegebieden
2. veedichte gebieden
3. verduurzaming landbouw gericht op bodem en water
4. natuur en samenleving.

De concrete uitwerking van deze thema's wordt in 15 gebieden opgestart. De keuze voor deze gebieden is niet in beton gegoten. In de loop van de tijd kunnen gebieden afvallen of toegevoegd worden. Afhankelijk van de behoefte van de regio's.

Flevoland zet in op thema 4, natuur en samenleving met het nationaal park nieuw land. Afspraken over de verdere uitwerking en samenwerking zullen eind 2018, begin 2019 worden gemaakt.

Provinciefonds in relatie tot de stelpost IBP

De provincie heeft geen geormerkt geld voor het IBP gekregen. Wel is het provinciefonds toegenomen (accres) door intensiveringen van het Rijk. Dit als gevolg van het nieuwe regeerakkoord en de verbreding van de normeringssystematiek. Het Rijk redeneert dat provincies en gemeenten met de verruiming van het provincie- en gemeentefonds in staat zijn een bijdrage te leveren aan de uitwerking van de in het IBP gezamenlijk benoemde maatschappelijke opgaven. Er is echter geen één-op-één relatie tussen IBP en de accessen. Dat zou in strijd zijn met het karakter van het Provinciefonds als algemeen dekkingsmiddel.

Om een gevoel te krijgen bij de extra ruimte in het provinciefonds is het verschil tussen de accessen in de septembercirculaire 2017 en de maartcirculaire 2018 voorlopig beschouwd als de extra ruimte die is ontstaan in relatie tot het IBP. Het Flevolands aandeel daarin is in eerste instantie binnen de stelpost nieuw beleid gereserveerd en geormerkt voor het IBP. Het gaat om de volgende reeks.

	2019	2020	2021	2022
"IBP aandeel"	4.910	6.780	8.150	9.980

bedragen x € 1.000

Door de vele factoren die van invloed zijn op de berekening van de accessen en de provinciefonds-uitkering is het ondoenlijk om de omvang van het IBP gerelateerde deel van het accres blijvend te bepalen. De eerste inschatting die is gedaan in de Perspectiefnota had vooral tot doel om te zorgen dat de extra middelen niet zouden weglekken in regulier beleid, waarna er voor uit het IPB voortkomende doelen en afspraken geen middelen meer zouden resteren. Om die reden zijn de ingeschatte IBP gerelateerde bedragen geormerkt binnen de stelpost nieuw beleid in afwachting van inhoudelijke uitwerking van de verschillende IBP sporen en mogelijke consequenties daaruit.

De thans opgenomen oormerken worden bevroren op het niveau van de maartcirculaire 2018. Daarbij wordt wel het voorbehoud gemaakt dat er geen majeure neerwaartse bewegingen in het

Provinciefonds optreden die niet op reguliere wijze binnen de provinciale exploitatie kunnen worden opgevangen.

Verdere invulling

Er wordt gewerkt aan de inhoudelijke uitwerking van de verschillende IBP sporen. Naar verwachting zal dit voor een aantal sporen in 2019 leiden tot besluitvorming waarbij we de reguliere besluitvormingsprocedures en integrale afwegingsmomenten zoveel mogelijk zullen volgen en uw staten zullen betrekken.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Voortgang maatschappelijke opgaven IBP - sept2018	2323180	ja

Ter inzage in de leeskamer

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
		Tot

Voortgang maatschappelijke opgaven IBP

In de programmastart IBP is opgenomen dat er in fase B met verschillende snelheden wordt gewerkt aan uitwerkingsafspraken per maatschappelijke opgave. Er is geen eenduidige deadline voor alle opgaven. Sommige opgaven werken de afspraken of hoofdlijnen uit in deelakkoorden, andere opgaven **starten met deelprogramma's**.

Voor een aantal opgaven zijn inmiddels al conceptdeelproducten opgeleverd of worden deze op korte termijn opgeleverd.

Bijgaande notitie bevat per maatschappelijke opgave een korte weergave van de komende mijlpalen, en een stand van zaken.

Overzicht mijlpalen en planning

Opgave	Mijlpalen	Planning
1. Gezamenlijk aan de slag voor het klimaat	Klimaatakkoord (afspraken op hoofdlijnen)	Zomer 2018
	Bestuurlijke afspraken klimaatadaptatie	Tweede helft 2018
	Circulaire economie: afspraken over hoe aan de slag met Regionale CE-strategieën en vervolgens regionale afspraken	Medio 2018 en 2019
2. Toekomstbestendig wonen	Nationale Woonagenda	Mei 2018
	Regio-afspraken	2018
3. Regionale economie als versneller	Eerste werksessie om te komen tot pilots	Juli 2018
4. Naar een vitaal platteland	Samenwerkingsafspraken IBP Vitaal platteland	Juli 2018
	Groot aantal kansrijke gebieden aan de slag en interbestuurlijke ondersteuningsprogramma georganiseerd	Februari 2019

Opgave	Mijlpalen	Planning
5. Merkbaar beter in het sociaal domein	Verschillende mijlpalen per thema, o.a. lancering programma's : Eén tegen eenzaamheid Zorg voor de jeugd Programma Langer thuis Preventieakkoord en programma Kansrijke Start Geweld hoort nergens thuis Slotbijeenkomst Schakelteam Personen met Verward Gedrag	Maart 2018 April 2018 Juni 2018 Zomer 2018 April 2018 27 September 2018
6. Problematische schulden voorkomen en oplossen	Brede afspraken met grote uitvoerders en gemeenten over schuldenaanpak	PM
7. Nederland en migrant voorbereid	Gezamenlijk afspraak ontwikkeling LVV Bestuurlijke afspraken flexibel en effectief asielstelsel Veranderopgave inburgering: hoofdlijnen brief	2020 2019 Zomer 2018
8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving	Proeftuinen en Code interbestuurlijke verhoudingen Afspraken vernieuwing interbestuurlijk en financieel toezicht Actieprogramma versterking democratie en bestuur en Tegengaan ondermijning Afspraken over challenge informatiesamenleving en Code Goed Digitaal Openbaar Bestuur	2019 2019 2019 2019
9. Passende financiële verhoudingen	Afspraken EMU normering Procesafspraken herzien van de financiële verhoudingen tussen Rijk en medeoverheden (ingang nieuwe wet) Procesafspraken fiscale thema's	Juni 2018 Juni 2018 (2021) Juni 2018
10. Overkoepelende thema's	O.a. Ontwerp Nationale Omgevingsvisie (NOVI) inclusief bestuursakkoord (en voor zomerreces hoofdlijnenbrief)	December 2018

Bovenstaand overzicht laat zien dat er voor een groot aantal thema's voor de zomer al nadere afspraken gereed zijn. Hieronder volgt per maatschappelijke opgave een uitgebreidere toelichting.

Samen aan de slag voor het klimaat

In de programmastart IBP zijn afspraken gemaakt over de onderdelen energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie. Op 10 juli jongstleden is het voorstel voor hoofdlijnen van het Klimaatakkoord gepresenteerd. Tijdens het BO Klimaat en Energie van 17 mei was eerder al gesproken over de uitwerking van de Regionale Energie Strategieën (RES) en afgesproken dat hier mee aan de slag wordt gegaan. De RES gaat in het bijzonder over de ruimtelijke inpassing van hernieuwbare opwek en de infrastructuur voor warmte en energie. Afgesproken is dat er een landelijk dekkend programma komt voor de RES. In het voorstel voor hoofdlijnen van het Klimaatakkoord is de planning en aanpak van de RES nader uitgewerkt.

Er wordt gewerkt aan een bestuursakkoord klimaatadaptatie. In het IBP is afgesproken dat er vanaf 2018 middelen worden ingezet door het Rijk en medeoverheden. Tijdens het informeel bestuurlijk overleg op 4 juli is een opmaat besproken voor bestuurlijke afspraken. Het Rijk trekt een extra bedrag van 20 miljoen euro uit ter ondersteuning van de regio's in 2019 en 2020, aanvullend op 6,7 mln. lopend programma. Rijk bereidt een wijziging van de Waterwet voor om subsidies voor regionale maatregelen tegen wateroverlast mogelijk te maken. Wetswijziging maakt een toekomstige tijdelijke impulsregeling uit het Deltafonds mogelijk voor de versnelling van de uitvoering van ruimtelijke adaptatie.

Voor de koepels is het van belang dat er perspectief komt op een substantiële bijdrage van het Rijk. Daarvoor is door de koepels op 1 juni een brief verstuurd aan de minister van IenW (cc Tweede Kamer en deltacommissaris). In het regeerakkoord zijn daarvoor geen specifieke middelen gereserveerd. Op 10 september 2018 is er een volgend informeel bestuurlijk overleg van de Minister van IenW met de koepels om een volgende stap te zetten om te bespreken of er voldoende basis is voor een bestuursakkoord. Inhoudelijk is er de behoefte om het vraagstuk van klimaatadaptatie aan de voorkant te betrekken bij keuzes voor met name de woningbouwopgave (bijvoorbeeld het meenemen van de uitkomsten van stresstesten bij de aanleg van een nieuwbouwwijk) en bijvoorbeeld de pilots aardgasloze wijken.

Voor de zomer is de kabinetsreactie op de transitieagenda's circulaire economie verschenen. Om te komen tot regionale circulaire economie strategieën worden er ambtelijke bijeenkomsten georganiseerd met de koplopers vanuit de regio (mix van bedrijfsleven en decentrale overheden) waar al verschillende initiatieven lopen op het gebied van circulaire economie. Deze initiatieven moeten gezien worden als voorbeelden ter inspiratie voor de rest van Nederland. Circulaire economie heeft veel minder een ruimtelijke impact dan bijvoorbeeld de energietransitie en klimaatadaptatie waardoor de koppeling met de RES lastiger is te maken. Tegelijk levert de circulaire transitie een substantiële bijdrage aan de klimaatopgave, waardoor een samenhangende aanpak (ook in de RES) logisch en – vanuit een regionaal perspectief – onontbeerlijk lijkt.

Er blijkt dat de synergie bij de drie onderdelen onder samen aan de slag voor het klimaat de synergie voornamelijk zit in de regionale context (zie bijlage notitie synergie). De behoefte bestaat om deze drie onderdelen meer aan elkaar te koppelen en daarbij bijvoorbeeld ook de cross-over te maken vanuit klimaatadaptatie, circulaire economie en toekomstbestendig wonen.

Toekomstbestendig wonen

Op 23 mei jongstleden is de Nationale woonagenda gepresenteerd. De woonagenda spitst zich toe op drie onderdelen: het vergroten en versnellen van de woningbouw, het beter benutten van de bestaande voorraad en de betaalbaarheid van het wonen. De medeoverheden hebben de Nationale **woonagenda niet getekend, maar een intentieverklaring opgesteld waarin zij aangeven dat de thema's** uit de Nationale woonagenda zeer herkenbaar zijn.

De Nationale woonagenda vormt voor de minister van BZK een startpunt voor de verdere uitwerking van de woningbouwopgave en het koppelen van raakvlakken met andere opgaven. Met de medeoverheden is een proces opgestart om de uitwerking van het IBP nader vorm te geven.

Regionale economie als versneller

Deze opgave richt zich vooral op aansluiting op pilots uit de regio. Op 5 juli jongstleden is er een werksessie georganiseerd door IPO, VNG en EZK.

Er was een gedeeld beeld dat het IBP-traject niet moet concurreren met lopende samenwerkingen tussen Rijk en regio op het economisch domein. Die samenwerkingen hebben eigen afstemmingstafels, die goed functioneren. Ook de regiodeals in het kader van de regio-enveloppe zijn geen onderdeel van dit thema. De focus bij de regiodeals is gericht op het oplossen van de problematiek in de regio, terwijl de filosofie en werkwijze bij het IBP anders is, namelijk dat Rijk en **regio bij elk van de thema's vooraf gezamenlijke** opgaven bepalen.

In de werksessie is vastgesteld dat het IBP kan helpen om pilots tot stand te brengen voor experimenten met vernieuwende samenwerkingsvormen tussen Rijk en regio die bijdragen aan versterking van de regionaal economische structuur. Afgesproken is om in het najaar in verschillende sessies in te zoomen op enkele concrete cases in de regio, waarbij op regionale schaal (inter)nationale, regionale en lokale beleidsinitiatieven bij elkaar komen. En waarbij vernieuwende vormen van samenwerken tussen regio en Rijk kunnen bijdragen aan de maatschappelijke en economische opgaven in de desbetreffende regio. De resultaten uit de verschillende sessie worden ingebracht in een nieuwe brede bijeenkomst/werksessie.

Naar een vitaal platteland

Op 17 juli jongstleden zijn de samenwerkingsafspraken IBP Vitaal Platteland ondertekend door de Minister van LNV, Unie van Waterschappen, VNG en IPO. Hierin is afgesproken om in gezamenlijkheid sturing te geven aan een gemeenschappelijke agenda gericht op het behouden en versterken van een economisch vitaal, leefbaar en ecologisch duurzaam platteland. Concreet gaan we starten in 15

kansrijke gebieden, waar gebiedspartners dit najaar de gemeenschappelijke ambities en opgaven in de gebieden van onderop vormgeven in een gebiedsagenda, die komende jaren tot uitvoer gebracht kan worden. In het landelijk gebied komen veel grote opgaven samen die vragen om forse en structurele veranderingen. Opgaven die gericht zijn op kwaliteit en leefbaarheid van het landschap, verduurzaming van de landbouw, waterbeheer en waterkwaliteit, gezondheid van mens en dier, gezonde ecosystemen en klimaatdoelstellingen. De opgaven hangen met elkaar samen, maar vragen in elke regio om een andere aanpak. In grote lijnen kunnen er een viertal type gebieden worden onderscheiden waarin deze opgaven bij elkaar komen: **“veenweidegebieden”, “veedichte gebieden” en gebieden met sterk accent op respectievelijk “verduurzaming landbouw gericht op bodem en water” en “natuur en samenleving”.** De geselecteerde 15 gebieden zijn niet in beton gegoten. Er kunnen nog gebieden afvallen en er zullen nog gebieden bijkomen (rollende agenda), maar met het selecteren van deze gebieden kan een start worden gemaakt om vanuit de IBP-gedachte samen aan de slag te gaan met ruimte om gaandeweg ideeën en oplossingsrichtingen in te brengen. Flexibiliteit in het gebiedsproces is randvoorwaarde (dynamisch programmeren). Tijdens het proces zullen steeds meer partijen worden aangehaakt. Vanuit het programma IBP Vitaal Platteland worden de gebieden en initiatieven in gezamenlijkheid gefaciliteerd en er worden randvoorwaarden gecreëerd om de samenwerking en uitvoering goed te kunnen doen. Deze ondersteuning wordt interbestuurlijk georganiseerd en uitgevoerd en heeft betrekking op a) onderzoek, kennis & innovatie, b) regelgeving & experimenteerruimte, c) het faciliteren van gezamenlijk leren en communicatie en d) financiële ondersteuning. Tenslotte worden impactanalyses gemaakt met crossovers met andere (IBP) opgaven, waardoor kansen kunnen worden benut in de gebieden. Actueel is bijvoorbeeld de sterke behoefte om gezamenlijk te werken aan (in het IBP aangekondigde) afdoende toezicht en handhaving in het landelijk gebied. Tweejaarlijks zal een bestuurlijke bijeenkomst worden georganiseerd om de vorderingen in de gebieden en op vlak van interbestuurlijk samenwerken te delen. Te beginnen dit najaar. Ambitie is dat februari 2019, een jaar na ondertekening van het IBP, een behoorlijk aantal gebieden aan de slag zijn en de ondersteuningsstructuur te hebben staan.

Merkbaar beter in het sociaal domein

Onder deze opgave wordt gewerkt aan de volgende twaalf iconische programmatische thema's. Inmiddels zijn er een aantal akkoorden gesloten en programma's gestart. Te denken valt aan de Actieprogramma's Zorg voor de Jeugd, Eén Tegen Eenzaamheid en Geweld hoort nergens thuis. Hieronder worden er enkele van deze programma's uitgelicht.

1. Mensen die te maken hebben met eenzaamheid
2. Kinderen die binnen verschillende vormen van jeugdzorg en -hulp tussen wal en schip vallen
3. Ouderen en mensen met een beperking die hulp nodig hebben om in hun eigen vertrouwde omgeving te (blijven) wonen
4. Mensen voor wie een gezonde manier van leven geen vanzelfsprekendheid is
5. Mensen met afstand tot de arbeidsmarkt perspectief op werk bieden
6. Mensen die zich met het Nederlands niet goed kunnen redden
7. Personen die te maken hebben met huiselijk geweld (waaronder kinderen)
8. Personen die vatbaar zijn voor extremisme en radicalisering (waaronder jongeren)
9. Mensen die om wat voor reden dan ook (tijdelijk) verward gedrag vertonen
10. Recidive na detentie voorkomen (door meer aansluiting tussen detentie en gemeenten)
11. Vrouwen, mannen en kinderen die slachtoffer zijn van mensenhandel
12. Kansen creëren voor minder zelfredzame jongeren.

Voor het programma Eén tegen eenzaamheid wordt gewerkt vanuit een landelijke coalitie en zoveel mogelijk lokale coalities. Er is een QuickScan uitgevoerd naar de coalitieakkoorden om een beeld te krijgen van hoe ver gemeenten zijn om dit op de agenda te zetten en ook welke voornemens zij hebben om dit op te pakken. In 210 van de 306 gescande coalitieakkoorden, staat een verwijzing naar de aanpak van eenzaamheid. Voor gemeenten zijn de ambassadeurs Eric van der Burg en Marianne van den Anker actief, die spreken met wethouders over één tegen eenzaamheid. Daarnaast ondersteunen adviseurs op lokaal niveau om partijen bij elkaar te brengen in een gezamenlijke aanpak. Deze ondersteuning wordt vorm gegeven in een centrum tegen eenzaamheid dat tevens ook de interface wordt voor de landelijke coalitie tegen eenzaamheid. In de week tegen eenzaamheid van 27 september t/m 6 oktober wordt er verdere bekendheid gegeven aan de uitvoering van het programma.

Het programma Langer Thuis richt zich specifiek op de grote en groeiende groep ouderen die zelfstandig thuis woont. Uitgangspunt hierbij is de wens van ouderen om zo lang mogelijk op een goede manier zelfstandig te kunnen blijven wonen, met ondersteuning, zorg en in een woning die aansluit bij hun persoonlijke behoeften. Nieuw aan het programma is dat het verbinding aanbrengt tussen verschillende domeinen die de kwaliteit van leven van ouderen raken. Het bevat voorts een reeks nieuwe maatregelen die een stevige impuls geven aan de beweging naar een lokale, integrale en persoonsgerichte aanpak voor (kwetsbare) ouderen. Deze zijn ondergebracht in drie actielijnen: goede ondersteuning en zorg thuis, mantelzorgers en vrijwilligers in zorg en welzijn en de actielijn wonen.

Na lancering van het Programma Langer Thuis op 18 juni is de prioriteit om draagvlak en commitment te verwerven van de (veld)partijen die een rol hebben bij het realiseren van de ambities. Met hen is vlak voor lancering afgesproken om in de uitwerking en implementatie samen op te trekken. Concreet is een werkgroep Langer Thuis gevormd met de opdracht een Plan van Aanpak op te stellen. Doel is dat het Plan van aanpak leidt tot draagvlak voor de ambities en acties in het Programma Langer Thuis. Het zal eventuele inhoudelijke aanscherpingen bevatten en verder heldere afspraken over de governance oftewel hoe partijen gezamenlijk en apart hun verantwoordelijkheid nemen voor de implementatie, alsmede over monitoring en voortgangsrapportages. Komende weken zal de werkgroep Langer Thuis gaan schrijven aan het plan van aanpak, waarna het streven is om het op 1 november bestuurlijk (BO) vast te stellen.

Het actieprogramma Zorg voor de Jeugd (VWS en JenV in partnerschap met de VNG en BGJZ) focust op de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar steeds beter te maken voor kinderen, jongeren en gezinnen, zodat ze op tijd passende hulp ontvangen. Met het actieprogramma Geweld hoort nergens thuis gaan gemeenten samen het Rijk de strijd aan tegen huiselijk geweld en kindermishandeling.

De Nederlandse arbeidsmarkt staat te springen om mensen die aan de slag kunnen en dat biedt kansen voor aanzienlijke groepen die tot nu toe aan de kant staan. Het kabinet en gemeenten zijn daarom in gesprek met betrokken partijen (werkgevers, UWV, MBO Raad en OCW) over een initiatief om op korte termijn middels een extra impuls mensen en werk bij elkaar te brengen. Er wordt met partijen gewerkt aan een intentieverklaring, waarin de afspraken uit het Interbestuurlijk Programma de kern vormen van de extra impuls van genoemde partijen. Streven is deze gezamenlijke inzet vroeg in het najaar te presenteren.

In maart 2018 heeft de minister van OCW een Kamerbrief gestuurd over de voortgang van het Actieprogramma Tel mee met taal - het gezamenlijke actieprogramma van OCW, VWS, SZW tegen

laaggeletterdheid. In 2019 wordt dit programma voortgezet en benut als transitiejaar om de basis te leggen voor een vervolgaanpak vanaf 2020 waar ook BZK bij zal aansluiten. Daartoe zijn reeds samen met de VNG dialoogdagen georganiseerd en zullen verdiepende gesprekken worden gevoerd met gemeenten en andere relevante stakeholders om te bespreken hoe de aanpak van laaggeletterdheid de komende jaren een verdere impuls kan krijgen. Daarbij zal ook specifiek worden ingezoomd op de verbetermogelijkheden binnen het sociaal domein zoals laaggeletterdheid in relatie tot re-integratie naar werk, doorstroom en behoud van werk en schulden. Naar verwachting volgt in het voorjaar 2019 de kamerbrief met de vervolgaanpak.

Zorg en Veiligheid

Thema's 7 t/m 11 uit de opgave 'Merkbaar beter in het Sociaal Domein' hebben te maken met (verbinden van) zorg en veiligheid. Op deze thema's is naar aanleiding van het IBP een kernteam opgericht om deze thema's in gezamenlijkheid en samenhang te bezien, met als doel om met gemeenten en rijk samen de gemeenschappelijke knelpunten en behoeften die er op deze thema's bestaan zo optimaal mogelijk in kaart te kunnen brengen en te ondersteunen. De huidige stand van zaken op de vijf thema's is kort weergegeven als volgt.

- **Het programma 'Geweld hoort nergens thuis' onder leiding van Jan Dirk Sprokkereef is al gelanceerd**
- Aan het thema recidive na detentie wordt o.a. invulling gegeven via diverse experimenten vanuit Koers & Kansen en City Deal Zorg voor Veiligheid in de Stad en ook de nog te **implementeren visie op gevangenisstraffen 'Recht doen, kansen bieden' is relevant**
- Thema radicalisering / jihadisme is bezig met doorontwikkeling van de lokale aanpak (waarbij van groot belang is dat het sociaal domein als volwaardige partner wordt betrokken bij het veiligheidsdomein)¹
- Het programma mensenhandel is op onderdelen nog in de ontwerpfase,
- **Terwijl voor het 'Programma personen met verward gedrag' kwartiermaker Hans van der Vlist in september de bevindingen van zijn onderzoek omtrent de vraag hoe de inhoud ervan geborgd kan worden als het schakelteam stopt². Immers de maatschappelijke opgave rond personen met verward gedrag is nog niet klaar.**

¹ De komende twee jaar is voor het thema radicalisering / jihadisme de ambitie dat het sociaal domein (onderwijs, zorg, welzijn) als volwaardige partner onderdeel uitmaakt van de integrale aanpak op lokaal niveau. De adviseurs lokale aanpak hebben een belangrijke rol om de brede benadering aan te jagen en te agenderen.

² Er wordt momenteel door VNG, VWS en JenV verkend wat er nodig is na het einde van de termijn van het Schakelteam mensen met verward gedrag en hoe hieraan vorm te geven. In dit Schakelteam zijn vertegenwoordigd: Familie- en cliëntperspectief; burgemeester; wethouder zorg; Openbaar Ministerie; nationale politie; een verzekeraar; een ggz zorgaanbieder; een LVB zorgaanbieder. De organisaties die zijn vertegenwoordigd in het Schakelteam, zo nodig aangevuld met andere organisaties treffen elkaar en de opdrachtgevers periodiek in een Bestuurlijk Overleg personen met verward gedrag

Kortom: ieder programma kent zijn eigen dynamiek en snelheid en vraagt mede daarom om een eigen aanpak. Tegelijk kennen deze ZenV-thema's een aantal **gemeenschappelijke elementen en knelpunten** (zoals informatiedeling, integrale persoonsgerichte aanpak, systeemvraagstukken preventie en vroegsignalering) die niet versnipperd maar juist integraal bezien en opgepakt moeten worden.

De landelijke beweging 'Kansen creëren voor minderzelfredzame jongvolwassenen (16-27)' krijgt onder andere vorm door verschillende regionale pilots, die worden ingericht om de overgang tussen de domeinen zorg-onderwijs-arbeidsmarkt-justitie te versoepelen. Bijvoorbeeld pilots met het Toekomstplan (aangekondigd in het Programma Zorg voor de jeugd), met tweejarige begeleiding van **kwetsbare mbo'ers naar de arbeidsmarkt (uitvoering motie Kwint) en met praktijkleren (aangekondigd in de OCW-verzamelbrief van 10 juli 2018).**

Problematische schulden voorkomen en oplossen

De IBP-opgave wordt meegenomen in de Brede Schuldenaanpak. In het Samenwerkingsverband Brede Schuldenaanpak werken veel organisaties samen die nauw betrokken zijn bij de schuldenproblematiek, waaronder het Rijk, gemeenten, de Belastingdienst, het CJIB, UWV, SCB, CAK, de NVVK (brancheorganisatie voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren), SchuldHulpMaatje, de NVI (Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen), KBvG (Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders), de Nationale Ombudsman, WRR en de Schuldeiserscoalitie. Op 22 mei jongstleden heeft de staatssecretaris SZW een brief verstuurd naar de Tweede Kamer over de brede schuldenaanpak. De actielijnen uit het plan zijn het voorkomen van problematische schulden, ontzorgen en ondersteunen en zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso. Deze drie actielijnen bevatten de maatregelen die de komende tijd worden uitgewerkt. Het kabinet stelt de komende 3 jaar 80 miljoen (2018: 30 miljoen, 2019: 25 miljoen, 2020: 25 miljoen) ter beschikking voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede – in het bijzonder onder kinderen. Met gemeenten is afgesproken dat 90% van de middelen via een decentralisatie-uitkering beschikbaar zal worden gesteld aan gemeenten om een impuls te geven aan de verbeteren van de toegang tot en de effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening (en aan de versterking van lokale regiefunctie van het (kindgericht) armoedebeleid). Het overige deel van de middelen wordt ingezet te versterking van de landelijke ondersteuning van gemeenten door kennisontwikkeling, professionalisering, kennisontwikkeling, monitoring en coördinatie. In dat kader zal o.a. het landelijke **professionaliseringsprogramma 'Schouders eronder' worden verlengd.**

Nederland en migrant voorbereid

Er wordt op dit moment een ketenbreed programma Flexibilisering asielketen opgezet. Met gemeenten/VNG vindt op dit moment overleg plaats over de samenwerking binnen het programma. Het doel van het programma is het ontwikkelen van maatregelen waardoor het asielsysteem beter kan meebewegen met schommelingen in de instroom zodat men in de toekomst sneller kan reageren en

niet onder hoge druk grote aantallen extra bedden hoeven realiseren. Ook moet sneller duidelijk worden wat de kans is op inwilliging van een asiolverzoek, zodat er sneller kan worden ingezet op integratie dan wel een terugkeerproces. In juli 2018 is een brief met een outline van de aanpak naar de Tweede Kamer gestuurd. Er wordt daarnaast gewerkt aan een gezamenlijke afspraak over de ontwikkelingen van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV, opvolger bed bad brood). JenV overlegt op dit moment met gemeenten om te komen tot een (financiële) afspraak over de ontwikkeling van de LVV. Op het gebied van inburgering wordt er voor de zomer een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over de veranderopgave inburgering. De focus ligt hierbij op werk en regie voor gemeenten.

Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving

Onder de noemer van 'Goed openbaar bestuur' (GOB) zijn kort vóór de zomer meerdere actieprogramma's opgestart, namelijk:

- Actieprogramma Versterking lokale democratie en bestuur: verbinding tussen bestuur en burger versterken, onder meer door middel van experimenten met organieke wetgeving, ondersteuning en toerusting van volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren en door te werken aan een grotere weerbaarheid van democratie en bestuur.
- Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr): versterking van de legitimiteit van samenwerkingsverbanden en verruiming van mogelijkheden voor inrichting van samenwerking.
- Herziening van de financiële verhoudingen tussen Rijk en medeoverheden voor herijking van de verdeling van het gemeente- en provinciefonds en herziening van het uitkeringsstelsel als geheel.
- Modernisering interbestuurlijk toezicht (IBT) en het financieel toezicht, waarbij de gevolgen van toenemende interbestuurlijke samenwerking voor de toezichtsrelaties worden bezien.

Goed openbaar bestuur bevat dwarsdoorsnijdende aspecten, zoals informatiesamenleving, democratische legitimiteit, transparantie en integriteit, die randvoorwaardelijk zijn bij andere maatschappelijke opgaven in het IBP. Deze aspecten komen tot leven door ze te verbinden met de uitvoeringspraktijk van die opgaven. Samenwerken als één overheid moet vooral in de **(regionale/gebiedsgerichte) praktijk gestalte krijgen, gekoppeld aan inhoudelijke thema's.**

Verder wil het thema 'Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving' bijdragen aan het vinden en benutten van cross-overs die bestaan tussen verschillende thema's in het IBP.

Tijdens een denk/werksessie 'Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving' zijn de GOB-acties verbonden aan twee inhoudelijke cases: de aanpak aardgasvrije wijken (IBP-opgave 'Samen aan de slag voor het klimaat'), en de veranderopgave inburgering (IBP-opgave 'Nederland en migrant goed voorbereid'). Deze aanpak, gericht op het stimuleren van nieuwe verbindingen en samenhang tussen opgaven, wordt voortgezet in sessies met de andere IBP-opgaven. Verder is het voorstel om regionale/gebiedsgerichte proeftuinen te organiseren, waarin crossovers nader worden uitgewerkt, bijvoorbeeld de verbinding tussen fysieke en sociale opgaven.

Om te komen tot een geactualiseerde Code Interbestuurlijke Verhoudingen is een werkgroep samengesteld met deelnemers vanuit het ministerie van BZK, VNG, IPO en UvW. De actualisatie heeft tot doel om te komen tot een aangepaste en door alle partijen gedragen Code IBV, die aansluit bij de beoogde cultuur en werkwijze van interbestuurlijk samenwerken. In november wordt een brede bijeenkomst georganiseerd met medewerkers van koepels en verschillende departementen.

Passende financiële verhoudingen

Tijdens het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen van 23 mei jongstleden zijn er een aantal procesafspraken gemaakt ten aanzien van een aantal onderdelen onder de opgave passende financiële verhoudingen. Zo heeft het kabinet het voorstel voorgelegd om voor de EMU-norm de buffer te verruimen en daarmee de norm te verlagen. De norm komt dan uit op -0,4% bbp en geldt voor de komende kabinetsperiode. Een belangrijke afspraak die is gemaakt rondom het punt procesafspraken **fiscale thema's is de afspraak rondom BTW op samenwerken. Voorgesteld is om de eerder** aangekondigde inperking van de koepelvrijstelling voor BTW op samenwerken op te schorten. Deze inperking zou gelden vanaf 1 januari 2019 en wordt nu dus niet gehanteerd. De tijd wordt gebruikt om een casus te maken richting de Europese Commissie. De staatssecretaris Financiën heeft dit op donderdag 7 juni officieel bekend gemaakt in een debat met de Tweede Kamer.